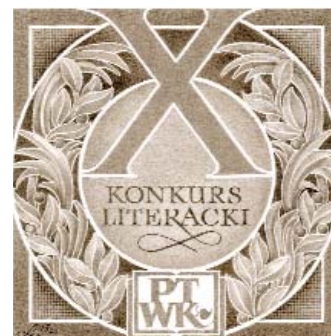

X Konkurs Literacki PTWK

pod patronatem
Prezydenta Miasta Poznania
Ryszarda Grobelnego

Uroczystość wręczenia nagród
16 września 2010 roku o godzinie 18
Klub Księgarza w Warszawie
Rynek Starego Miasta 22/24

Organizator
Polskie Towarzystwo
Wydawców Książek

Współpraca
Biblioteka Raczyńskich
w Poznaniu

Poznań – Warszawa 2010

W dniu 30 czerwca 2010 roku na posiedzeniu Jury, odbywającym się w Warszawie w Klubie Księgarza, rozstrzygnięta została X edycja promocyjnego Konkursu Literackiego Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek w czterech kategoriach twórczości: poezja, proza, esej, literatura dla dzieci i młodzieży oraz kategorii debiutu. W konkursie brały udział książki wydane w latach 2008–2009 autorów mających w swoim dorobku nie więcej niż trzy publikacje w danej kategorii. Zgłoszono 203 książki. Od 2000 roku Konkurs Literacki PTWK odbywa się pod patronatem Prezydenta Miasta Poznania **Ryszarda Grobelnego**, który wzbogacił formułę Konkursu dodatkową Nagrodą Specjalną za debiut.

W obradach uczestniczyli członkowie Jury w składzie:

Grażyna Borkowska (przewodnicząca), **Alina Brodzka-Wald**,
Przemysław Czapliński, **Grzegorz Leszczyński**, **Bronisław Maj**,
Andrzej Rostocki, **Piotr Śliwiński**
oraz przedstawiciele PTWK (z głosem doradczym):
Olcha Sikorska (komisarz Konkursu),
Barbara Petrozolin-Skowrońska i **Lidia Sadowska**.

Jury nominowało do nagród następujące książki:

W kategorii poezji

Magdalena Bielska, *Wakacje, widmo* (Wydawnictwo a5, Kraków 2009)
Szczepan Kopyt, *Sale, sale, sale* (Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki
Publicznej i Centrum Animacji Kultury, Poznań 2009)
Przemysław Owczarek, *Cyklist* (Wydawnictwo Kwadratura,
Łódzki Dom Kultury, 2009)

W kategorii prozy

Joanna Bator, *Piaskowa Góra* (Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2009)
Małgorzata Rejmer, *Toksymia* (Wydawnictwo Lampa i Iskra Boża,
Warszawa 2009)
Marta Syrwid, *Zaplecze* (Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2009)
Inga Iwasiów, *Bambino* (Świat Książki – Bertelsmann Media,
Warszawa 2008)

W kategorii eseju

Dariusz Czaja, *Lekcje ciemności* (Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009)
Agnieszka Graff, *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie*
(Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2008)
Anda Rottenberg, *Proszę bardzo* (Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2009)
Krzysztof Varga, *Gulasz z turula* (Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2008)

W kategorii literatury dla dzieci i młodzieży

Andrzej Maleszka, *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło* (Społeczny
Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2009)
Romek Pawlak, *Czapka Holmesa* (Wydawnictwo Akapit Press, Łódź 2009)
Michał Rusinek, *Mały Chopin* (Społeczny Instytut Wydawniczy Znak,
Kraków 2009)

poezja
proza
esej
literatura
dla dzieci
i młodzieży

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Konkurs zrealizowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Nagrodę Specjalną
za Debiut ufundował
Prezydent Miasta Poznania

Nagrodę w kategorii poezji
dla Magdaleny Bielskiej
ufundował
Marszałek Województwa
Wielkopolskiego

W kategorii debiutu

Sławomir Elsner, *Antypody* – tomik poezji (Biuro Literackie, Wrocław 2008)

Joanna Lech, *Zapaść* – tomik poezji (Poleski Ośrodek Sztuki w Łodzi, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział w Łodzi, 2009)

Piotr Paziński, *Pensjonat* – powieść (Wydawnictwo Nisza, Warszawa 2009)

Anna Wieser, *Delta* – tomik poezji (Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, Poznań 2009)

W wyniku głosowania Jury przyznało następujące równorzędne nagrody

Magdalenie Bielskiej, autorce tomu *Wakacje, widmo* (Wydawnictwo a5, Kraków 2009).

Za wiersze pełne niepokoju – ale nie chaosu, przesiąknięte intuicją nieokreślonej klęski – lecz zarazem zespolone kojącym szacunkiem dla języków lirycznej tradycji, mówiące o samotności – lecz głodne porozumienia, boleśnie dotknięte – lecz od stojącej za nimi rozpaczki wymagające powściągliwości i celności wyrazu.

Za poezję daleką od mód, od źle pojętej wspólnoty upodobań, od jakże częstego poczucia bezsily i zbędności sztuki, nienaiwną, wewnątrznie rozdartą i równocześnie wewnątrznie mocną.

Za lirykę, która nie ucieka od rzeczywistości, lecz uważnie zapisuje jej składniki, a jednocześnie nie ucieka od scalającej puenty, nie boi się usłyszeć i uwznioślać ludzkich doświadczeń, nie skąpi i nie trwoni fraz na temat zawilej natury naszego losu.

Piotr Śliwiński

Przemysławowi Owczarkowi, autorowi tomu *Cyklist* (Wydawnictwo Kwadratura, Łódzki Dom Kultury, 2009).

Czy Bóg może się objawić w Poddębicach? Czy w rachitycznym zagajniku gdzieś na obrzeżach Łodzi można usłyszeć pytania o sens, o los i czas?

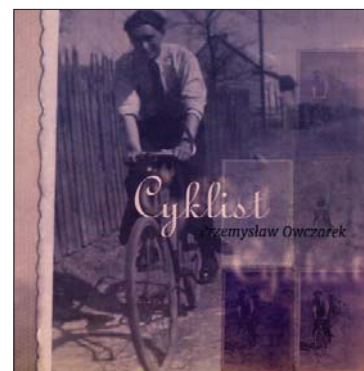
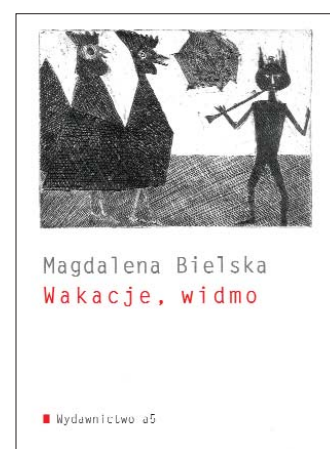
Czy nad zamienionym w brudny ściek Nerem można, w olśnieniu, pojąć sens heraklitejskiej myśli? Tak! – odpowiada na wszystkie te pytania Przemysław Owczarek, odpowiada – cyklem swych liryków prozą (czy: poematem?) *Cyklist*.

Te liryki – najbanalniejszą, potoczną, „nieestetyczną” sytuację potrafią przemienić w okno, przez które nagle spoglądamy na to, co naprawdę najgłębiej istotne. Świat poetycki Owczarka – dojmująco konkretny, realny – to nasz świat, innego nie będzie. Trzeba go przyjąć i pokochać – z czułością, ale i ironią, zachwytem i rozpaczą – tak, jak to jest w tych lirykach. Lirykach – przy, niekiedy, pozorach kolokwialnej mowy – nadzwyczaj ciekawych i wyrafinowanych językowo, pełnych niezwyklej energii, budujących sugestywną, mocno istniejącą poetycką rzeczywistość. Świetna książka – *Cyklist*!

Bronisław Maj

w kategorii poezji

ex aequo

Joannie Bator, autorce książki *Piaskowa Góra*
(Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2009)

Za stworzenie jednej z najpełniejszych narracji o spotkaniu polskiej obyczajowości z socjalistyczną modernizacją, za pomieszczenie w tej narracji obrazu zwykłej rodziny, za dyskretne rozproszenie odmienności w najbardziej zwykłych biografiami.

Za powieść wielowątkową i przetrutą, a zarazem troskliwie dogładaną przez głównego narratora, żywiołową jak monologi kolejnych postaci i bliską rzeczywistości poprzez styl ich gadania, dopuszczającą do głosu każdego i nikomu nie przyznającą praw nadrzędnych.

Za groteskę, która – bez nostalgicznej wzniosłości i bez ironicznej wyniosłości – opowiada o dziejach rodzin i rozpadu utopii socjalistycznej, i która – dzięki hojności szczegółów i uważności opisu – staje się powieściowym studium z antropologii swojskości. Za stworzenie powieści, która widzialnemu światu sprawiedliwość oddaje, nie zaś – wymierza.

Przemysław Czapliński

Andzie Rottenberg, autorce książki *Proszę bardzo*
(Wydawnictwo W.A.B., Warszawa, 2009)

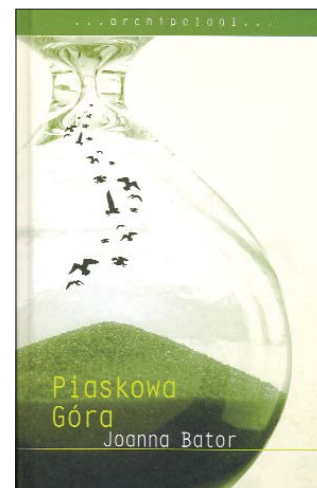
Ta brawurowa i wstrząsająca opowieść biograficzna, złożona z wątków polskich, rosyjskich i żydowskich, urzekła nas odwagą mówienia o rzeczach najintymniejszych; rzetelnością faktografii, odtwarzanej z okrucichów pamięci, listów, spotkań; świetnym opanowaniem sztuki narracyjnej, konstrukcją „trzeźwego”, a w gruncie rzeczy bardzo kruchego, narratora, który nie szuka usprawiedliwień, lecz śladów przeszłości, nie winy, lecz warunków rozumienia. Mimo przestrzegania reguł gatunku – bardzo to nieklasyczna autobiografia; nie ma w niej koloru sepia, mimo iż są fotografie, nie ma sentymentów, a nawet empatii, jest za to duch ironii. Bo to właśnie ironia okazuje się figurą życia, to ona rządzi jego paradoksalną logiką, rytmem sukcesów i upadków, lęków i satysfakcji, przynosząc to, co nieoczekiwane, i czemu – o dziwo! – potrafimy sprostać.

Grażyna Borkowska

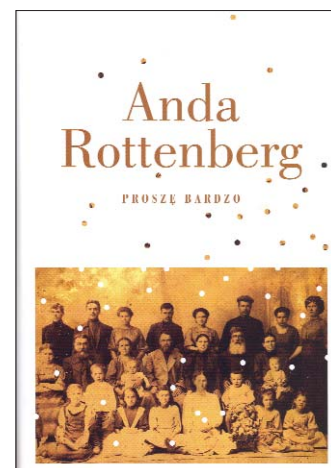
Andrzejowi Maleszce, autorowi książki *Magiczne drzewo*.
Czerwone krzesło (Społeczny Instytut Wydawniczy Znak,
Kraków 2009)

To książka mądra, napisana z dynamizmem, werwą, wyobraźnią, literacko dojrzała. Opowiada o historii rodzeństwa, którego rodzice, za sprawą podstępny, oddali dzieci pod opiekę upiornej ciotki. Tytułowe czerwone krzesło, pozornie tuzinkowy przedmiot, zostało wykonane ze starego dębu obdarzonego niezwykłą mocą, pozwala więc na realizację dziecięcych marzeń, ale jest też obiektem pożądania ze strony demonicznego oszusta. Maleszka wykorzystuje sprawdzone tropy literackie (dorosły jako tyran, ucieczka, pościg, dobro ukryte w najmłodszym), by w nowoczesny sposób opowiedzieć pełną przygód historię, osnutą wokół najprostszych wartości – takich jak lojalność, dobro, miłość.

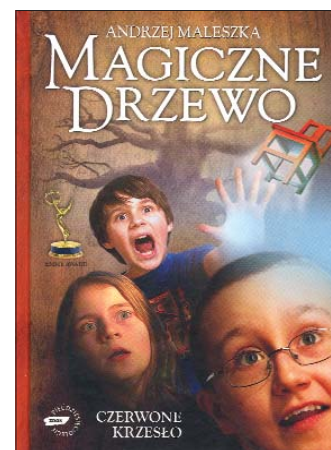
w kategorii **prozy**

w kategorii **eseju**

w kategorii **literatury dla dzieci i młodzieży**

Opowieść skrzy się od pomysłów – jest tu wątek sensacyjny, jest podróż przynosząca szereg doświadczeń i pozwalająca bohaterom na samopoznanie, jest latający dom, most ze światła, zwariowany autobus...

Maleszka potrafi zafascynować małego czytelnika lekturą, a dialogi – zwięzłe, dynamiczne, polaryzujące stanowiska – wprowadzają wiele ciepłego humoru.

Grzegorz Leszczyński

Joannie Lech, autorce tomiku poetyckiego *Zapaść*
(Poleski Ośrodek Sztuki w Łodzi, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział w Łodzi, 2009)

Debiutancki tom wierszy Joanny Lech to książka dla dorosłych. Dla tych, którzy – niezależnie od wieku – potrafią przyjąć najtrudniejszą (i jedyną przecież...) prawdę o sensie naszej tu, w świecie, chwilowej przygody. Wiersze Joanny Lech prowadzą nas – jak Billie Holiday – „po ciemnej stronie ulicy”... Bez patosu, ale i bez łatwych nadziei, spokojnie, ale z ukrytą w poetyckich obrazach ogromną skupioną siłą. Wielka sensualna wrażliwość tych obrazów na konkret i szczegół, powściągliwe ale i nie-ustępliwe drażnienie możliwości języka w nazywaniu tego, co nienazwane, tego, co boimy się uznać i nazwać po imieniu – to kolejne walory tej poezji, czyniące z niej przejmująco prawdziwy, rozpoznawalny poetycki świat. Doskonały debiut!

Bronisław Maj

Nagrodę Specjalną za Debiut

ufundowaną przez
Prezydenta Miasta Poznania

O Laureatach

Magdalena Bielska

Debiutowała tomem *Brzydkie zwierzęta*, który przyniósł jej Nagrodę im. Kazimierza Iłłakowiczówny za najlepszy poetycki debiut roku 2006 oraz nominację do prestiżowej Gdańskiej Nagrody Literackiej „Europejski Poeta Wolności” – w gronie nominowanych sąsiadowała m.in. z Julianem Kornhauserem, Tadeuszem Różewiczem i Andrzejem Sosnowskim. Píše także opowiadania. Mieszka w Krakowie – z mężem Piotrem oraz dwoma kotami.

Przemysław Owczarek

Z zawodu antropolog kultury. Absolwent podyplomowego Studium Literacko-Artystycznego na UJ w Krakowie. Prowadzi Dział Kultur Miejskich w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. Artykuły naukowe i krytyczne publikował m.in. w: „Tyglu Kultury”, „Literaturze Ludowej”, „Journal of Urban Ethnology”; wiersze – m.in. w: „Tyglu Kultury”, „Odrze”, „Kresach”, „Twórczości”. Laureat konkursów poetyckich, m.in. imienia: C.K. Norwida, J. Przybosa, H. Poświatowskiej, K.K. Baczyńskiego, Z. Herberta, R. Wojaczka, S. Grochowiaka. W grudniu 2007 roku Wydawnictwo Zielona Sowa opublikowało jego debiutancką książkę poetycką pt. *Rdza* (nagroda im. Jacka Bieriezina oraz im. Kazimierzy Iłłakowiczówny za debiut poetycki 2007). Redaktor naczelny kwartalnika literacko-artystycznego „Arterie”.

Joanna Bator

Ukończyła kulturoznawstwo i filozofię. Wykłada w Polsko-Japońskiej Wyższej Szkole Technik Komputerowych na Wydziale Kultury Japonii. Autorka prac naukowych, esejów, powieści i opowiadań. Publikowała m.in. w „Gazecie Wyborczej”, „Twórczości”, „Czasie Kultury”, „Tygodniku Powszechnym”, „Kulturze i Społeczeństwie”. Należy do inicjatorów feministycznej debaty w Polsce. Prowadziła seminaria poświęcone tej problematyce na UW (1996–1998). W ramach współpracy z Instytutem Spraw Publicznych opublikowała dwie prace *Wizerunek kobiety w reklamie telewizyjnej* (1998) oraz *Wizerunek kobiety w polskiej debacie publicznej* (1999). W roku 2002 ukazała się jej pierwsza powieść *Kobieta*, dwa lata później tom zapisków z pobytu w Japonii *Japoński wachlarz*. Obecnie pracuje nad kontynuacją *Piaskowej Góry*.

Anda Rottenberg

Historyk i krytyk sztuki. Współzałożycielka niezależnej fundacji Egit, fundacji Instytut Promocji Sztuki i Ośrodka Sztuki Współczesnej Fundacji Batorego. Dyrektor Departamentu Sztuki w Ministerstwie Kultury i Sztuki, dyrektor Galerii „Zachęta” w Warszawie (1993–2000). W latach 1988–1993 przewodniczyła polskiej sekcji Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki. Do 2007 r. kierowała Radą

Programową Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Organizatorka licznych wystaw promujących polską sztukę w kraju i za granicą, a także wystaw problemowych od Niemiec i Rosji po USA i Koreę Południową. Jej teksty (publikowane w kilkunastu językach) zebrane w jednym tomie ukazały się w Polsce w 2009 r. pt. *Przeciąg. Teksty o sztuce polskiej lat 80.* Współautorka scenariusza filmu *Bluszcz* oraz autorka kompendium wiedzy o polskiej sztuce pt. *Sztuka w Polsce 1945–2005* (wyd. 2005; wyd. angielskie 2009).

Andrzej Maleszka

Reżyser filmowy, autor scenariuszy i powieści. Laureat Amerykańskiej Emmy Award i kilkunastu nagród na festiwalach w Nowym Yorku, Chicago, Monachium, Kairze i wielu innych. Jest jednym z najlepszych europejskich twórców filmów dla młodej widowni, obdarzony niezwykle wyobraźnią. Jego twórczość łączy motywy realistyczne i fantastyczne. Rozgrywa się wśród współczesnych realiów, w które wkraczają niesamowite, magiczne zdarzenia. Równocześnie filmy Andrzeja Maleszki opowiadają o sprawach bliskich dziecię-

cemu życiu i odnoszą sukcesy na całym świecie. Ostatni film *Magiczne drzewo* jest pokazywany w kilkunastu krajach. Wydana w 2009 r. powieść dla dzieci *Magiczne drzewo* już stała się bestsellerem i dostała nagrodę IBBY.

Joanna Lech

Poetka, laureatka wielu ogólnopolskich konkursów poetyckich, m.in. imienia: R. Wojaczka, K.K. Baczyńskiego, T. Sułkowskiego, S. Brzozowskiego. W 2007 r. nagrodzona Grand Prix w VI konkursie im. R.M. Rilkego w Sopocie oraz nagrodą główną XIII konkursu im. Jacka Biereżina w Łodzi. W 2010 r. nominowana do Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius i wyróżniona w VI OKL Złoty Środek Poezji Kutno. Publikowała m.in. w „Studium”, „Tyglu Kultury”, „Gazecie Wyborczej”, „Czasie Kultury”, „Tygodniku Powszechnym”, „Kresach” oraz w antologii *Poeci na nowy wiek* (Biuro Literackie, Wrocław 2010). Pochodzi z Rzeszowa, od kilku lat mieszka i pracuje w Krakowie. *Zapaść* jest jej debiutanckim tomem.

O Jurorach X Konkursu Literackiego PTKW

Alina Brodzka-Wald, historyk literatury, profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich PAN, były kierownik Pracowni Literatury Współczesnej. Napisała m.in. *O nowelach Marii Konopnickiej. O kryteriach realizmu w badaniach literackich*. Jest autorką studiów o przemianach prozy w XX w., współredaktorką *Słownika literatury polskiej XX wieku* i 3-tomowej *Literatury Polskiej 1918–1975* oraz inicjatorką i redaktorką serii „Sporne postaci polskiej literatury współczesnej”. Mieszka w Warszawie.

Grażyna Borkowska, historyk literatury, krytyk, profesor w Instytucie Badań Literackich. Autorka książek o literaturze polskiej XIX i XX w. Redaktor naczelny „Pamiętnika Literackiego”. Opublikowała m.in. *Dialog powieściowy i jego konteksty. Pozytywiści i inni. Cudzoziemki. Studia o polskiej prozie kobiecej. Maria Dąbrowska i Stanisław Stępowski*. Mieszka w Warszawie.

Przemysław Czaplinski, historyk literatury, tłumacz, eseista, krytyk literacki, profesor w Instytucie Filologii Polskiej UAM w Poznaniu. Opublikował ponad dziesięć książek poświęconych literaturze polskiej XX wieku; ostatnio – *Powrót centrali* (2007) oraz *Polska do wymiany* (2009). Razem z Piotrem Śliwińskim napisał *Kontrapunkt*. Rozmowy o książkach oraz *Literatura polska 1976–1998. Przewodnik po prozie i poezji*.

Grzegorz Leszczyński, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab., prodziekan Wydziału Polonistyki, kierownik Pracowni Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży. W latach 1994–2000 zastępca dyrektora Redakcji Dziecięcej Telewizji Polskiej, w latach 2002–2005 przewodniczący kapituły nagrody Prezydenta RP „Sztuka Młodym”, w latach 1992–1995 prezes Polskiej Sekcji IBBY. Autor książek: *Bunt czytelników*.

Proza inicjacyjna netgeneracji (2010), *Magiczna biblioteka* (2007), *Kulturowy obraz dziecka i dzieciństwa w literaturze drugiej połowy XIX i w XX w.* (2006), *Literatura i książka dziecięca. Słowo – obieg – konteksty* (2003), *Elementarz literacki* (2001), *Młodopolska lekcja fantazji* (1990). Redaktor naukowy *Słownika literatury dziecięcej i młodzieżowej* (2002) i kilkunastu tomów zbiorowych, autor kierowanych do młodych czytelników antologii, m.in. *Baśnie świata* (2007), *Polskie baśnie i legendy* (2006), *Po schodach wierszy* (1992).

Bronisław Maj, poeta, krytyk, historyk literatury. Wykłada literaturę współczesną na Uniwersytecie Jagiellońskim. Autor licznych felietonów, książek literaturoznawczych i poetyckich (m.in. *Taka wolność. Wspólne powietrze. Zagłada świętego miasta. Zmęczenie. Światło*). Mieszka w Krakowie.

Andrzej Rostocki, socjolog, publicysta rynku książki, pracownik Uniwersytetu Łódzkiego. Autor miesięcznych i rocznych list bestsellerów. Współpracownik m.in. „Rzeczy o Książkach” (dodatku do „Rzeczpospolitej”) i „Notesu Wydawniczego”. Współpracował z „Bestsellerem”, „Imperium”, „ExLibrisem” i „Megaronem”. Redaktor naczelny „Kroniki Miasta Łodzi”. Specjalizuje się w mechanizmach odbioru literatury. Mieszka w Łodzi.

Piotr Śliwiński, krytyk i historyk literatury, profesor w Instytucie Filologii Polskiej UAM. Wydał m.in. *Literatura polska 1976–1998. Przewodnik po prozie i poezji*, razem z Przemysławem Czaplinskiem (1999), *Przygody z wolnością. Uwagi o poezji współczesnej* (2002), *Świat na brudno. Szkice o poezji i krytyce* (2007). Recenzje i szkice literackie publikuje m.in. w „Res Publice Nowej”, „Znaku”, „Kresach”, „Tygodniku Powszechnym”, „Nowych Książkach”. Mieszka w Poznaniu.

O Konkursie Literackim PTWK

Konkurs Literacki PTWK, w obecnym kształcie zainaugurowany w 1992 roku, ma charakter biennale. Jego głównym celem jest promocja młodych polskich twórców (w Konkursie mogą uczestniczyć autorzy mający w swoim dorobku nie więcej niż trzy publikacje książkowe w danej kategorii). Jest kontynuacją Konkursu organizowanego przez PTWK od 1925 roku, którego pierwszymi laureatami byli młodzi twórcy: Jarosław Iwaszkiewicz, Maria Dąbrowska, Jan Lechoń, Kazimierz Wierzyński, a po wojnie – Marek Hłasko (1958).

Pierwsza edycja Konkursu w 1992 roku (Cztery Pory Roku) poświęcona była wyłącznie poezji. Nagrody otrzymali: Maria Bigoszevska (*Zmowa*), Józef Kurylak (*Jasno ciemno, jasno ciemno*) i Dariusz Bugalski (*Turtle, turtle, turtle...*).

II edycję Konkursu w 1994 roku rozszerzono do trzech kategorii: poezji, prozy i eseju. Laureatami jej zostali: w kategorii poezji – Alicja Bykowska-Salczyńska (*Autobus do Mokin*), prozy – debiutująca Olga Tokarczuk (*Podróż ludzi księgi*), eseju – Jolanta Brach-Czaina (*Szczeliny istnienia*) i Andrzej Dobosz (za *Pustelnika z Krakowskiego Przedmieścia*).

W **III Konkursie (1996)** w kategorii poezji nagrodzono (zmarłego w 2002 r.) Zbigniewa Dominiaka (*Światła złej nocy*), prozy – Annę Nasiłowską (*Domino. Traktat o narodzinach*), eseju – Martę Zielińską (*Warszawa – dziwne miasto*). Do jury trzech pierwszych konkursów zaproszono przedstawicieli warszawskiego środowiska znawców literatury: Krzysztofa Karaska, Iwonę Smolkę, Piotra Szewca (I Konkurs) oraz (od II Konkursu) Grażynę Borkowską i Tomasza Burka; PTWK reprezentowały Bożena Dudko, Hanna Lebecka i Marianna Sokołowska.

Od 1998 roku w organizowaniu Konkursu współuczestniczy Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, a komisarzem z ramienia PTWK jest Olcha Sikorska. W jury zasiadają znakomici literaturoznawcy: z Warszawy – Grażyna Borkowska (przewodnicząca), Alina Brodzka-Wald i Grzegorz Leszczyński (od 2004), z Poznania – Przemysław Czaplinski i Piotr Śliwiński, z Krakowa – Bronisław Maj, z Łodzi – Andrzej Rostocki. Przedstawiciele organizatorów uczestniczą w obradach jury z głosem doradczym. Patronatem honorowym Konkurs objął Prezy-

dent Miasta Poznania, który w roku 2000 ustanowił dodatkową Nagrodę specjalną za debiut. Konkurs realizowany jest przy finansowej pomocy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. X edycję Konkursu wsparł również Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

Laureaci **IV Konkursu (1998)**: poezja – Mariusz Grzebalski (*Ulica Gnostycka*), proza – Adam Wiedemann (*Wszędobylstwo porządku*), esej – Tadeusz Komendant (*Upadły czas. Sześć esejów i pół*).

Laureaci **V Konkursu (2000)**: poezja – Waldemar Mogielnicki (*Katarakta*), proza – Zbigniew Kruszyński (*Na ładach i morzach*), esej – Dariusz Nowacki (*Zawód: czytelnik*).

Nagroda specjalna Prezydenta Miasta Poznania za debiut: poezja – Jolanta Stefko (*Po stronie niczyjej*), proza – Wojciech Kuczok (*Opowieści słychane*).

Laureaci **VI Konkursu (2002)**: poezja – Dariusz Suska (*Wszyscy nasi drodzy zakopani*), proza – Artur Daniel Liskowski (*Eine kleine. Quasi una allemanda*), esej – Stefan Szymutko (*Nagrobek ciotki Cili*), debiut – poetki: Agnieszka Kuciak (*Retardacja*) i Julia Fiedorczyk (*Listopad nad Narwią*).

Laureaci **VII Konkursu (2004)**: poezja – Marcin Siwek (*Fuga dłoni*), proza – Wojciech Tochman (*Jakbyś kamień jadła*), esej – Edwin Bendyk (*Zatruta studnia*), literatura dla dzieci i młodzieży – Zdzisław Domolewski (*Zosia pleciona*), debiut: proza – Jolanta Stefko (*Możliwe sny*), poezja – Edward Pasewicz (*Dolna Wilda*).

Laureaci **VIII Konkursu (2006)**: poezja – Joanna Wajs (*Sprzedawcy kieszonkowych lusterek*), proza – Michał Witkowski (*Lubiewo*), esej – Katarzyna Zimmerer (*Zamordowany świat. Losy Żydów w Krakowie 1939–1945*), literatura dla dzieci i młodzieży – Paweł Beręsewicz (*Co tam u Ciumków*), debiut – Jacek Lełonkiewicz (*Okruszek z Zaczarowanego Lasu*).

Laureaci **IX Konkursu (2008)**: poezja – Piotr Kuśmirek (*Zimne zabawki*), proza – Lidia Amejko (*Żywoty świętych osiedlowych*), esej – Elżbieta Janicka (*Sztuka czy naród. Monografia pisarska Andrzeja Trzebińskiego*), literatura dla dzieci i młodzieży – Grzegorz Gortat (*Do pierwszej krwi*), debiut: poezja – Julia Szychowiak (*Po sobie*).

O organizatorach X Konkursu Literackiego PTWK

Polskie Towarzystwo Wydawców Książek działa od 1921 roku (z przerwą w latach 1950–1956, gdy w okresie stalinowskim zostało rozwiązane). Jest stowarzyszeniem zawodowo-twórczym, zrzesza wydawców, redaktorów, typografów i artystów grafików pracujących dla książki. Celem PTWK jest doskonalenie sztuki edytorskiej w Polsce i promocja książki polskiej oraz jej twórców w kraju i za granicą. PTWK prowadzi działalność szkoleniową. Jest współorganizatorem targów książki, (m.in. należało do inicjatorów i przez wiele lat do współorganizatorów Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie oraz Targów Książki Akademickiej

Atena), Poznańskich Dni Książki Naukowej. W 2002 roku zainicjowało i wspólnie z Centrum Kultury „Zamek” zorganizowało I Poznańskie Spotkania Targowe „Książka dla Dzieci i Młodzieży”. W 2005 roku do grona organizatorów dołączyły Międzynarodowe Targi Poznańskie. Od tego czasu PST – Książka dla Dzieci i Młodzieży odbywają się na terenie MTP (równoległe z Targami Edukacyjnymi). Towarzyszy im bogaty program wydarzeń oraz przyznawana co roku Statuetka Pegazika. Otrzymują ją wybitni twórcy i przyjaciele książek dla dzieci. PTWK współorganizuje okresowe przeglądy książek i różnego typu konkursy. Najbardziej znane są: Konkurs na Najpiękniejsze Książki Roku oraz Konkurs Literacki PTWK. Od 1996 roku Towarzystwo przyznaje Nagrodę Wydawców za całokształt twórczości (od 1998 – Nagroda

Wydawców i Księgarzy). Otrzymują ją Polacy oraz twórcy zagraniczni zajmujący się problematyką polską. Jej dotychczasowymi laureatami zostali: ks. prof. Józef Tischner, Gustaw Herling-Grudziński, Norman Davies i Ryszard Kapuściński. Od 2008 roku PTWK jest realizatorem Nagrody Sezonu Wydawniczo-Księgarskiego Ikar. Najstarszą nagrodą PTWK jest nagroda promująca młodych twórców, zainicjowana w 1925 roku: wtedy jej laureatem został Jarosław Iwaszkiewicz (za powieść *Hilary syn buchaltera*).

Tę przedwojenną nagrodę reaktywowało PTWK w 1958 roku; wówczas otrzymał ją Marek Hłasko za *Pierwszy krok w chmurach*; w jury zasiadali m.in.: Maria Dąbrowska i Jarosław Iwaszkiewicz. Obecną jej kontynuacją jest Konkurs Literacki PTWK.

We wrześniu 2008 roku Towarzystwo objęło patronatem I Warszawski Salon Książki.

**BIBLIOTEKA
RACZYŃSKICH**

Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, najstarsza w Polsce biblioteka publiczna powstała z fundacji Edwarda hrabiego Raczyńskiego. Otwarto ją 5 maja 1829 r. w specjalnie w tym celu wzniesionym gmachu. Cele i zadania Biblioteki zostały zwięźle sformułowane w statucie przez samego fundatora: *Niżej podpisany, przejęty chęcią ułatwienia każdemu środków nabywania nauk i wiadomości zakłada w Poznaniu w miejscu swego urodzenia Bibliotekę publiczną, którą wraz z domem (...) ze wszystkimi w nim znajdującymi się obecnie książkami, oraz funduszami na uposażenie jej przeznaczonymi, temuż miastu tytułem własności w wieczne nadaje posiadanie (...)*

Edward Raczyński zagwarantował instytucji parcelę, budynek, zbiory, środki utrzymania i personel. Biblioteka Raczyńskich to nie tylko piękny budynek i bogate, cenne zbiory;

to także symbol kultury polskiej, to placówka upowszechniająca wiedzę i czytelnictwo od 181 lat, na mocy uchwały Rady Ministrów w 1968 r. zaliczona w poczet bibliotek naukowych. Wśród „pereł piśmiennictwa” w Bibliotece znajdują się: XIII-wieczny rękopis pergaminowy z klasztoru cystersów w Paradyżu, list króla Zygmunta Augusta z 1517 r. do kancлера wielkiego litewskiego Mikołaja Radziwiłła oraz jedyny zachowany egzemplarz – unikat w skali światowej – kancjonau husyckiego z 1541 r. Dużą wartość przedstawiają zbiory kartografii. Do najcenniejszych należą atlasy z XV–XVIII w. Biblioteka Raczyńskich to także 49 filii bibliotecznych oraz dość nietypowe placówki łączące cechy zarówno muzeum, jak i biblioteki:

- Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza powstałe w 1978 r. – z daru Ignacego Mosia;
- Mieszkanie-Pracownia Kazimierzy Hłakowiczówny utworzone w 1984 r., poetka, spędziła w nim wszystkie swoje powojenne lata życia;
- Pracownia-Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego, powstała w 1986 r. z daru Mariana Walczaka, bibliofila i kolekcjonera;
- Izba Pamięci Jerzego Pertka – z daru rodziny – udostępnia cenne zbiory marynistyczne;
- Ośrodek Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego.

W historycznej siedzibie przy pl. Wolności prezentowane są m.in. czasowe wystawy.

Od 1993 r. organizowany jest co kwartał „Poznański Przegląd Nowości Wydawniczych”, jego celem jest promowanie literatury pięknej i popularnonaukowej. Wraz z Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówku Biblioteka organizuje doroczny Konkurs im. Arkadego Fiedlera o nagrodę „Bursztynowego Motyla” na najlepszą książkę o tematyce podróżniczej i krajoznawczej. Od 1998 r. współorganizuje Konkurs Literacki PTWK.

Dyplomy projektu Andrzeja Tomaszewskiego
grafika *Pierścień wydawców* autorstwa Andrzeja Heidricha

Organizator:
Polskie Towarzystwo Wydawców Książek
00-16 Warszawa, ul. Świętokrzyska 30 (5 klatka I p.)
lok. 156
tel./fax (0-22) 850 34 76

Współpraca:
Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu

Biuro Konkursu:
Biblioteka Raczyńskich
61-739 Poznań, plac Wolności 19
tel./fax (0-61) 852 94 42 w. 15

Komisarz Konkursu:
Olcha Sikorska
tel. 503 34 99 53

Serwis informacyjny przygotowały:
Anna Kozłowska, Olcha Sikorska, Lidia Sadowska